

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PhDr. Alena Szökeová

Čarovný svet – využitie poézie a prózy v predprimárnej edukácii

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: PhDr. Alena Szökeová

Kontakt na autora: ZŠ s MŠ Novozámocká 129, 949 01 Nitra,
aszokeova@gmail.com

Názov OPS/OSO: Čarovný svet - využitie poézie a prózy v predprimárnej edukácii.

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Silvia Mináriková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Predčitateľská gramotnosť. Detská poézia a próza. Riekanky. Vyčítanky. Rozprávky. Edukačný projekt. Edukačné aktivity. Inovatívne metódy.

Anotácia

Osvedčená pedagogická skúsenosť sa zaoberá problematikou v oblasti predprimárnej gramotnosti s využitím detskej poézie a prózy. Cieľom práce je predstaviť pohľad na využitie básní, riekaniek, vyčítaniek a rozprávok, a ich prostredníctvom uviesť deti do čarovného sveta. Ponúkané aktivity majú motivačný i činnostný charakter. V práci sú rozpracované dva edukačné projekty pod názvom „Čarovný svet“ s využitím básní, riekaniek, vyčítaniek a rozprávok.

OBSAH

ÚVOD	5
1 DETSKÁ LITERATÚRA V PREDPRIMÁRNEJ EDUKÁCII.....	6
1.1 Vývojové etapy a základné žánre detskej literatúry.....	6
2 OPIS OPS „ ČAROVNÝ SVET – VYUŽITIE POÉZIE A PRÓZY V PREDPRIMÁRNEJ EDUKÁCII“	8
2.1 Kontext a rámec.....	8
3 EDUKAČNÝ PROJEKT.....	9
3.1 O pampúšiku	9
3.2 O medovníkovom domčeku.....	13
ZÁVER	21
Zoznam príloh	23

ÚVOD

Predškolský vek patrí k najdôležitejším medzníkom v živote človeka. V tejto fáze sa rozvíjajú základy pre ďalšie obdobia. Z tohto hľadiska môžeme predprimárne obdobie chápať ako výchovu do života. Práve v tomto období prechádza človek - dieťa výraznými kvalitatívnymi a kvantitatívnymi zmenami. Počas predškolskej výchovy a vzdelávania si dieťa osvojuje základy kľúčových kompetencií, ktoré sú predpokladom ďalšieho vzdelávania a následné úspešné uplatnenie v živote. V súčasnosti sa stále naliehavšie hovorí o potrebnej počítačovej gramotnosti detí ,to znamená schopnosť porozumieť informáciám a schopnosť účelne ich využívať.

Hlavným cieľom OPS je ponúknuť edukačné aktivity inšpirované detskou poéziou a prózou do edukačnej praxe v materskej škole. V práci sú rozpracované dva edukačné projekty pod názvom „Čarovný svet“ s využitím básní, riekaniek, vyčítaniek a rozprávok. Je to metodický materiál využiteľný v práci pedagóga v materskej škole.

Práca OPS je rozdelená na časti, kde prvá, teoreticky pojednáva o detskej literatúre. A z zameriava sa základné žánre detskej literatúry. Podstatnou časťou práce je kapitola tretia - aplikačná, ktorá sa zaoberá námetmi na edukačnú prácu v oblasti predčitateľskej gramotnosti a má veľmi dôležitý význam pre deti, ktoré ešte nevedia čítať. Pre túto časť sme vybrali ľudové rozprávky : O pampúšikovi a O medovníkovom domčeku.

Edukačný projekt – O pampúšikovi je spracovaný ako edukačná aktivita, so zameraním na informačné technológie. – v tomto prípade práca s robotickou včelou Bee-bot. K tejto rozprávke je zaradený aj súbor námetov na edukačné aktivity využiteľné v materskej škole , v mimoškolských aktivitách nultých a prvých ročníkoch základnej školy alebo v komunitných centrách.

Druhý edukačný projekt je vypracovaný ako týždenný plán výchovno-vzdelávacej práce v materskej škole, na tému ľudovej rozprávky – O medovníkovom domčeku. Téma rozprávky sa prelína všetkými edukačnými aktivitami. Dôraz v predložených aktivitách je kladený na rovoj tvorivosti a pamäťového učenia realizované hrou. Dôležitosť je kladená na pozitívne emocionálne prežívanie dieťaťa.

Námety v tejto práci môžu slúžiť pre učiteľov predprimárneho vzdelávania i ako pomôcka pri vytváraní vlastného portfólia. Môžu poslúžiť aj ako východisko pri tvorbe vlastných edukačných aktivít začínajúcim učiteľom, alebo aj študentov predškolskej a elementárnej pedagogiky, pripravujúcich sa na pedagogickú prax.

1 DETSKÁ LITERATÚRA V PREDPRIMÁRNEJ EDUKÁCII

Detská literatúra tvorí neoddeliteľnú súčasť našich životov. Už ako nemluvňatá siahame po obrázkových knihách, leporelách, počúvame príbehy našich matiek či babičiek, ktoré nás učia základným životným poznaniám. Kniha sa pre nás, ako deti, stáva veľmi dôležitou súčasťou života. Je našim spoločníkom a vychovávateľom v jednom. Zároveň je jedným z podstatných faktorov, ktorý už od tohto útleho veku dokáže prispieť k formovaniu osobnosti.

V každej triede materskej školy by nemala chýbať knižnica, alebo aspoň knižný kútik, voľne prístupný deťom. Práca s detskou literatúrou, ako sú básničky, riekanky, hádanky, poviedky, bájky, rozprávky alebo príbehy, prispieva k základnému literárnemu vzdelaniu a vedie k celoživotnému čítaniu. Táto skutočnosť môže byť východiskom k plánovaniu integrovaných tematických projektov. Na vypracovanie projektov sú vhodné príbehy a rozprávky. Tie umožňujú prirodzenú integráciu všetkých výchovných zložiek. Deťom zase dovoľujú odpútať sa od seba samých a vnímať témy prostredníctvom niekoho iného. Dieťa túži po rozprávke a ani o tom nevie. Túži unikať do sveta, ktorý mu práve iba tieto rozprávky dokážu ponúknuť. Do sveta, kde dobro nad zlom vyhráva, kde zvieratá rozprávajú, kde môže súcitiť a vydať sa na cesty s obľúbeným hrdinom. Zvedavo sedí pri knižke a napäto čaká, čo sa stane, keď otočí stránku. Nevie vydržať, ako sa celý príbeh skončí a čo z neho vyplynie. A aj keď príbeh dostatočne pozná, je stále ním fascinované.

Keď sa pozrieme na dôvody prečo práve rozprávka je deťom najbližšia, uvedomíme si, že práve ona odhaľuje tajomstvá života a učí ich pochopiť jeho súvislosti. Zároveň ani dej rozprávky nie je príliš zložitý a vytvára si vlastné zákony vnútorného usporiadania, ktoré často svoju logiku nadobúda v umeleckom podobenstve. Hravosť, ktorou je písaná, k detskej duši úplne prirastá. Rozprávky sú preplnené pravdou, krásou a spravodlivosťou, na rozdiel od sveta, v ktorom deti žijú. Je pre nich svetom slobody a sna. Na záver je plná napätia, prekvapení, hrdinských činov, obetavosti, lásky a vždy končí dobre.

Detská poézia a próza je jednou z ciest, ktorá môže deťom prinášať radosť, naplnenie a šťastie, a dieťa v nej môže získavať silu pre svoj život a smerovať k sebarealizácii.

1.1 Vývojové etapy a základné žánre detskej literatúry

Dieťa každým novým dňom rastie, získava nové životné skúsenosti, vedomosti. Denne rozvíja svoju myseľ a prispôsobuje sa novým vnemom. Na to si ale nestačí samo. Denne je ovplyvňované vonkajšími faktormi, výchovou, kamarátmi, rodinným zázemím. Spoločne s jeho psychickým vývojom sa vyvíja aj jeho estetické vnímanie a s rastúcim vekom rastú aj jeho estetické potreby. Preto literatúru písanú pre deti rozdelíme do niekoľkých kategórií tj. detská literatúra sa delí na niekoľko vývojových etáp, ktoré odpovedajú vývojovým štádiám detskej psychiky:

predčitateľské obdobie - 1-3r.

- 3-6 r.

čitateľské obdobie - 1. fáza 6-8 r.

- 2. fáza 9-10 r.

- 1. fáza 11-12 r.

- 2. fáza 13-15 r.

Obdobie v predprimárnej edukácii nazývame predčitateľské, nakoľko spoločným znakom tejto kategórie je, že deti ešte nevedia čítať.

Dieťa vníma text ako poslucháč pri prednese, predčítaní, rozprávaní dospelých. Vizuálne je obmedzované na graficko-výtvarnú zložku, ako sú ilustrácie, grafické poňatie knihy. Kniha v tomto období života je pre dieťa zároveň aj hračkou. Mala by však spĺňať estetickú funkciu a byť aj podnetná k tvorivosti dieťaťa. Zväčša touto knihou je leporelo, omal'ovánky a vystrihovačky alebo priestorové knihy a knihy s malým obsahom textu, ktoré sú prevažne len predčítané dospelými. Na týchto knihách dieťa získava veľa poznatkov aj keď sú to knihy zamerané predovšetkým výtvarne.

Žánre detskej literatúry

Medzi dominantné žánre predčitateľského obdobia patrí ľudová a autorská poézia a próza. Sem sú zaradené riekanky, vyčítanky, hádanky, básničky, literárne adaptácie ľudových rozprávok i rozprávky autorské - jednoduché príbehy zo života detí, umelecko-náučné knihy, leporelá, obrázkové knihy, albumy, omal'ovánky...

Poézia - sem zaraďujeme - riekanky a vyčítanky , rečovanky básne (o zvieratkách, logopedické, motivačné) , uspávanky, hádanky, veršované rozprávky

Próza - sem patria rozprávky, bájky, poviedky s detským hrdinom, umelecko-náučná literatúra a dramatické umenie.

2 OPIS OPS „ČAROVNÝ SVET – VYUŽITIE POÉZIE A PRÓZY V PREDPRIMÁRNOM VZDELÁVANÍ“

Hlavným cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptorickú, kognitívnu a citovo-sociálnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Výhodiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie rozvoj reči a rečových schopností, tvorivého myslenia, fantázie, abstraktnej predstavivosti, poznanie i ako motivácia k inej činnosti - výtvarnej, hudobnej, pohybovej, dramatickej.

Práca OPS „Čarovný svet – využitie poézie a prózy v predprimárnej edukácii“, je zameraná na využitie básní, riekaniak, vyčítaniak a rozprávok, a ich prostredníctvom uviesť deti do čarovného sveta.

V teoretickej časti spomíname detskú literatúru a jej žánre. V ďalšej časti práce sú rozpracované dva edukačné projekty pod názvom „Čarovný svet“ na námety ľudových rozprávok – O pampúšiku a O medovníkovom domčeku.

Edukačný projekt – O pampúšiku je spracovaný ako aktivita so zameraním na informačné technológie. K tejto rozprávke sa viaže aj súbor námetov na edukačné aktivity využiteľné v materskej škole, v mimoškolských aktivitách nultých a prvých ročníkoch základnej školy alebo v komunitných centrách.

Druhý edukačný projekt je vypracovaný ako týždenný plán výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole, na tému ľudovej rozprávky – O medovníkovom domčeku. V projekte sa prelínajú všetky vzdelávacie oblasti na rozvoj osobnosti dieťaťa.

2.1 Kontext a rámec

OPS „Čarovný svet – využitie poézie a prózy v predprimárnej edukácii“ je určená:

- Typ školy: materská škola, predprimárne vzdelávanie, ŠKD
- Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ, vychovávateľ

Hlavný cieľ a čiastkové ciele.

Cieľom OPS je pohľad na využitie detskej poézie a prózy v MŠ a ponuka edukačných aktivít využiteľných v praxi.

Hlavný cieľ

Aktivizovanie tvorivého myslenia pri kreatívnom produkovaní alternatívneho riešenia v edukácii. Stimulovanie kritického myslenia.

Čiastkovým cieľom je:

- Rozvíjanie vôľových vlastností u detí
- Riešenie problémov.
- Spolupracovať v skupine.

Vymedzenie kompetencií:

- Osobnostné (intrapersonálne) kompetencie
- Sociálne (interpersonálne) kompetencie
- Komunikatívne kompetencie
- Kognitívne kompetencie
- Učebné kompetencie

Informačné kompetencie:

Použité metódy: situačná, inscenačná, tvorivej dramatiky, riešenia problémov, projektová metóda.

Aktivizujúcich metód v materskej škole je oveľa viac. Prezentované sú tie, ktoré sú najviac využité v týchto edukačných projektoch.

3 EDUKAČNÝ PROJEKT – Čarovný svet

Projektové učenie je efektívny spôsob výučby, pri ktorom môžeme využívať niektoré progresívne metódy ako problémové učenie, kooperatívne učenie, diskusia, tvorivá dramatika.... Samotná realizácia projektovej formy edukácie nie je pevne stanovená, a preto ani neobmedzuje učiteľa v jeho tvorivosti a spôsoboch realizácie vo výchovno-vzdelávacom procese. Zdrojom nadobúdania a rozvíjania vedomostí detí pri projektovej metóde je riešenie projektov, praktických úloh.

V tejto práci OPS sme si vybrali dve ľudové rozprávky.

O pampúšikovi a O medovníkovom domčeku.

Dôležitou súčasťou je, že k dennej potrebe detí parí okrem získavania nových informácií aj spolupráca, ohľaduplnosť, empatia, rešpekt a tolerancia, dôležité ľudské vlastnosti na ktorých si deti vytvárajú vlastné postoje pre budúci život.

3.1 O pampúšikovi

Edukačný projekt 1		
VEK	Predprimárne vzdelávanie detí – heterogénna skupina	
OBSAHOVÝ CELOK	Čarovný svet	
TÉMA	Pampúšik a bee-bot	
CIEL	Citlivo vnímať rozprávku, podnecovať komunikatívne kompetencie pri počúvaní , reprodukovaní, kladení otázok a diskutovaní o obsahu rozprávky, usporadúvať predmety na základe vopred vymedzenej vlastnosti – postupnosť, graficky stvárniť voľné čiary – viazané , usporiadať obrázky podľa postupnosti deja v rozprávke, pracovať s IKT	
ŠTANDARD	Obsahový	Výkonový
	<ul style="list-style-type: none"> detská, ľudová autorská poézia a próza 	<ul style="list-style-type: none"> počúvať s porozumením a citovým zaangażovaním
	<ul style="list-style-type: none"> grafomotorika 	<ul style="list-style-type: none"> znázorňovať graficky motivovaný pohyb vychádzajúci zo zápästia
	<ul style="list-style-type: none"> priradovanie, triedenie, usporadúvanie, zostavovanie podľa kritérií 	<ul style="list-style-type: none"> priradiť, triediť a usporiadať predmety podľa určitých kritérií
KOMPETENCIE	Psychomotorické – používa v činnosti všetky zmysly	
	Osobnostné a) - vyjadruje svoje pocity a hodnotí svoj vlastný aktuálny citový stav b) - presadzuje sa s ohľadom na seba aj druhých	
	Sociálne - zotrva v hre a inej činnosti a dokončiť ju - hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve	
	Komunikatívne - vedie monológ, nadväzuje a vedie dialóg , rozhovor s deťmi i dospelými - prejavuje predčitateľskú gramotnosť	
	Kognitívne a) - rieši jednoduché problémové úlohy c) - nachádza neobvyklé odpovede alebo riešenia	

	Učebné - prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých
TÉMATICKÉ OKRUHY	Ja som Ľudia Kultúra
FORMA	riadená aktivita , hromadná – frontálna
STRATÉGIE	individuálna a skupinová práca, rozvíjanie matematických predstáv pri manipulácií s predmetmi, výtvarné a pracovné činnosti, dramatizácia rozprávky, grafomotorické cvičenie
METÓDY	metóda diskutovania, pochvaly a povzbudení, praktickej činnosti, hlasného uvažovania, motivačná a fixačná
ZDROJE	M. Podhajecká: „Edukačnými hrami poznávame svet“, časopis : Adamko, Včielka, obrázkový materiál, výtvarné a pracovné pomôcky, Štátny vzdelávací program ISCED 0, Školský vzdelávací program
DIGI.TECHNOLÓGIE	Bee-bot
ORGANIZÁCIA ČINNOSTI	
ÚVOD	<ul style="list-style-type: none"> • Oboznámenie detí s aktivitami dňa • Ranný kruh – metóda ranného odkazu <p>Deti navštívi straka a rapoce, že by rada povedala, čo sa v lese prihodilo, ale potrebuje pomoc pri výrobe makiet zvieratiek – „aké zvieratká deti poznáte?“</p> <ul style="list-style-type: none"> • výtvarné centrum – výroba rekvizít k dramatizácii – strihanie, lepenie, maľovanie, otláčanie
JADRO	<ul style="list-style-type: none"> • čítanie rozprávky – počúvať, reprodukovat', klásť otázky, diskutovanie o obsahu <p>Počas čítania textu rozprávky strakou, je na PC spustená prezentácia na tému rozprávky. Vybrané dieťa posúva podľa pokynov učiteľky kliknutím myši prezentáciu obrázkov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca - manipulácia s bee - bot <p>deťom učiteľka zopakuje ovládanie hračky. Pod štvorcovou sieťou budú poukladané obrázky všetkých, ktorí v rozprávke vystupovali. Určí sa štartovacia pozícia.</p> <p>Problémová úloha - naprogramovať bee-bot tak, aby hračka vyberala obrázky podľa poradia tak, ako je sled v rozprávke.</p> <ul style="list-style-type: none"> • overenie – určovanie prvý, hneď pred, hneď za ..... posledný • rozvoj grafomotorických cvičení – pečenie pampúšika – voľné kruhy(viazané).
ZÁVER	využitie rekvizít, ktoré si deti vyrobili počas hrových činností na dramatizáciu rozprávky. Tanec s Bee – bot hračkou
SPÄTNÁ VÄZBA	<ul style="list-style-type: none"> • výtvary detí • problémové otázky
HODNOTENIE	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka hodnotí priebežne činnosť detí, prácu jednotlivcov, dvojíc i skupiny, zameria sa na seba hodnotenie dieťaťa
POZNÁMKY	<ul style="list-style-type: none"> • pred začatím musia byť všetky pomôcky pripravené • deti často zabúdajú používať na robotickej hračke funkciu Clear, • deti si mýlia tlačidlá - riešenie –farebné rozlíšenie • zabezpečiť bezpečnosť pri práci

Námety na edukačné aktivity motivované rozprávkou

Text rozprávky: O pampúšikovi - príloha č. 1

Edukačná aktivita „rozprávočka,“ - počúvanie a postupné prerozprávanie rozprávky. Priamu reč (pieseň) pampúšika môžu rozprávať všetky deti spoločne.

Edukačná aktivita „miesenie cesta“ – jedno dieťa (cesto)/ leží na bruchu a druhé (starenka) sa snaží „cesto“ vymiesiť na pampúšik. Pritom recituje basničku:

„Miesim , miesim cesto dobré,
je pre môjho deduška.

Keď na okienku vychladne
bude dobrý do bruška.“

Vymiesení pampúšik starenka prevalí k oknu. Role si deti vymenia.

Edukačná aktivita „pampúšik z lásky“ – deti stoja v kruhu a spievajú pieseň s dohovorenými pohybmi a s gitarovým sprievodom (A, D, G)

„Starenka moja, rada ma má,
dnes pečie pampúšik, ktorý mi dá.
S tvarohom, s lekvárom, je ako med,
Poviem jej ďakujem, a zjem ho hneď.“

Edukačná aktivita „kto bude starenka?“ – deti sedia na stoličkách v kruhu. Spievajú pieseň „Starenka moja ...“ počas piesne, vopred zvolené dieťa znázorňuje starenku, v ruke drží varešku a točí ňou, akoby miesilo. Deti si postupne v rytme piesne presadajú zo stoličky na stoličku. Keď pieseň skončí, starenka si musí rýchlo sadnúť na ktorúkoľvek uvoľnenú stoličku a tak vyradiť niektoré dieťa z hry, ktoré sa stáva starenkou. Pokiaľ sa jej to nepodarí, ostáva v roli naďalej.

Edukačná aktivita „veselý starček, alebo tľapkaná“ – deti sedia v kruhu, dotýkajú sa dlaňami otočenými dohora – ruka v ruke, a postupne na pieseň „ starenka moja...“ posielajú tľapnutie (pravou rukou vľavo) jeden druhému. Starček sedí v strede a hrá na rytmický nástroj (je veselý, lebo sa teší na pampúšik, ktorý mu upečie starká ...) na koho vyjde posledné tľapnutie, vystrieda v roli starčeka.

Edukačná aktivita „pampúšik do pece“ – deti vytvoria dve skupiny - dve pece a to tak, že sa postavia za seba a rozkročia nohy. Skupiny stoja vedľa seba.

a/ prvý v zástupoch (peciach) má v ruke pampúšik – kruh, loptu, a na pokyn „pampúšik do pece“ si začnú deti podávať pod nohami predmet znázorňujúci pampúšik. Posledný v skupine zoberie predmet a beži dopredu, kde ho posielajú znovu. Vyhráva skupina, ktorá má prvá upečený pampúšik, tj. vpredu stojí opäť dieťa, ktoré hru začínalo.

b/ deti stoja vo dvoch zástupoch. Každá skupina má k dispozícii 5 -7 pampúšikov (uložených v miske). Na konci zástupu stojí auto, ktoré je pripravené na odvoz pampúšikov. Úlohou každej skupiny je čo najskôr upečené pampúšiky dopraviť do auta tj. podávať si predmet (pampúšik) pod nohami a posledné dieťa ho ukladá do auta.

Upozornenie !

Prvý posielajú predmet vždy až na výzvu posledného „môžeš hádzať“, ktorú dá až keď je pampúšik uložený v aute (každá skupina by mala mať inú výzvu).

Edukačná aktivita „líštička chytí si pampúšik“ – skupina detí sa hrá s loptou (pampúšikom). Deti sú v rozmiestnené po celej triede a vytvoria cestu pre pampúšik – loptu. Vyčítankou si určia dieťa – líšku. Pampúšik (loptu) si podávajú jeden druhému. Líška chodí a snaží sa chytiť pampúšik. Deti rýchlo menia svoje postavenia, aby líška pampúšik nechytla. Keď sa jej to podarí, vyberie svojho nástupcu, ktorý preberie jej rolu líšky.

Edukačná aktivita „ vytečený lekvár“ – v tejto hre predstavujú všetky deti pampúšky. Vyčítanou je určený medveď a starenka. V triede sa pohybujú deti – pampúšky a medveď ich chce zjesť a tak sa ich dotýka. Pri každom dotyku vytečie z pampúšika lekvár a dieťa urobí drep. K vytečenému pampúšiku príde starenka a pohladením dodá pampúšiku lekvár. Dieťa sa môže postaviť a pokračovať v hre. Obmena – určíme viac zvierat z rozprávky.

Edukačná aktivita „aký som pampúšik?“ - deti sedia v kruhu. Podávajú si predmet – pampúšik a odpovedajú na otázku „ aký si pampúšik?“

a/ - zadanie – taký, ktorý by nikto nezjedol, nechcel... „ som taký pampúšik, ktorý dlho putuje lesom a som plný ihličia...“

b/ - zadanie – taký, aby ho každý chcel a aby si deti na ňom pochutili... „ som pampúšik plnený jahodovým džemom a poliaty čokoládou....“

c/ - zadanie – kombinácia a +b – sledujeme rozdielne reakcie detí

Edukačná aktivita „ukáž kto si“ –deti stoja v kruhu a na pokyn učiteľky menia postoje podľa vopred dohodnutých pravidiel – zajačik (urobia ušká), medveď (kývané pohyby) pampúšik (nafukne líca)... kto sa pomyli, vypadá z hry.

Edukačná aktivita Situačné scény so zvieratkami – rozdelíme deti na skupinky 3 – 5 detí. Každá skupinka si vyberie nejaké zvieratko z rozprávky, o ktorom si vymyslí príbeh. Zvieratko si môžu aj vymodelovať.

Edukačná aktivita „príbeh bez konca“ – začneme rozprávať rozprávku a deti pokračujú ..., ako by mohla ďalej pokračovať rozprávka, keby líška nezjedla pampúšik?“ Deti necháme voľne rozvíjať rozprávku.

Edukačná aktivita „pampúšik na ceste“ – deti stoja tesne jeden vedľa druhého v kruhu – nesmú sa držať za ruky, len sa dotýkajú bokmi tela. Na pokyn učiteľky sa spoločne presúvajú na druhú stranu miestnosti ako jeden pampúšik. Po presune kladieme deťom otázky: „Aké boli vaše pocity, kto viedol skupinu ....“

Edukačná aktivita „útek pampúšika“ – deti sedia v kruhu. Vyčítankou sa jedno dieťa stane pampúšikom. Ten chodí okolo detí a vraví (spieva) svoju pesničku až po „utiekol som ...“, ukáže na niekoho v kruhu a povie „ tebe líška“. V tom začne dieťa – líška naháňať pampúšik. Ten sa zachráni len tak, že si sadne na voľné miesto v kruhu. Pampúšik si môže aj vymyslieť rôzne mená ...

Edukačná aktivita „kto je pampúšik“ – jedno dieťa ide za dvere. Ostatné deti sedia v kruhu a dohovorí sa to bude pampúšik. Dieťa, ktoré je za dverami sa vráti a dáva otázky ostatným deťom: „Má červené papučky?“ Deti odpovedajú len „ano“ alebo „nie“. Keď uhádne, pampúšik ide za dvere.

3.2 O medovníkovom domčeku

Edukačný projekt 2		
VEK	Predprimárne vzdelávanie detí – heterogénna skupina	
OBSAHOVÝ CELOK	Čarovný svet	
TÉMA	O medovníkovom domčeku	
CIEL	Podporou vzťahu dieťaťa k poznaniu a učeniu hrou, rozvíjať a prehĺbovať u detí základný poznatkový systém a tým rozvíjať a kultivovať ich osobnosť a pripravenosť na celoživotné vzdelávanie.	
ŠTANDARD	Obsahový	Výkonový
	<ul style="list-style-type: none"> detská ľudová a autorská poézia a próza 	<ul style="list-style-type: none"> počúvať s porozumením a citovým zaangażovaním detskú ľudovú a autorskú poéziu a prózu
	<ul style="list-style-type: none"> pasívna a aktívna slovná zásoba 	<ul style="list-style-type: none"> komunikovať jednoduchými vetnými konštrukciami v štátnom jazyku. Uplatniť aktívnu slovnú zásobu
	<ul style="list-style-type: none"> práca s rôznym materiálom 	<ul style="list-style-type: none"> zhotoviť výtvary z rozmanitého materiálu rôznymi technikami
	<ul style="list-style-type: none"> pohyb s náčiním tanec a pohybová improvizácia 	<ul style="list-style-type: none"> manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním uplatňovať tanečné prvky
KOMPETENCIE	Psychomotorické – používa v činnosti všetky zmysly	
	Osobnostné a) - uvedomuje si vlastnú identitu - vyjadruje svoje pocity a hodnotí svoj vlastný aktuálny citový stav b) - presadzuje sa s ohľadom na seba aj druhých	
	Sociálne - správa sa v skupine podľa spoločenských pravidiel a noriem - hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve	
	Komunikatívne - vedie monológ, nadväzuje a vedie dialóg rozhovor s deťmi i dospelými - vyjadruje a komunikuje svoje myšlienky a názory - komunikuje osvojené poznatky - prejavuje prečítateľskú gramotnosť	
	Kognitívne a) - rieši jednoduché problémové úlohy b) - hodnotí spontánne a samostatne vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré / zlé na veciach, osobách, názoroch c) - uplatňuje vlastné predstavy o riešení problémov	
Učebné - prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového - aplikuje v hre, rôznych situáciách získané poznatky a skúsenosti - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých		
TÉMATICKE OKRUHY	Ja som Ľudia Kultúra	

FORMA	Projekt - týždenný
STRATÉGIE	Pohybové a relaxačné cvičenia, HPH, kreslenie, maľovanie, nalepovanie, modelovanie, vystrihovanie, spevácke činnosti, edukačné aktivity, inštrumentálne činnosti, počúvanie, komunikácia, námetové hry, pracovné a sebaobslužné činnosti, osvojovanie si pravidiel, empatia, prirodzené poznávanie rôznosti materiálov, s ktorými prichádzame do styku, hudobno-pohybové hry a pohybové improvizácie, hranie rolí, dramatizácia, recitovanie, rozhovor.
METÓDY	Motivačné, expozičné-slovné, zážitkové učenie, názorovo-demonštratívne, manipulačné, grafické, výtvarné, situačné, fixačné, diagnostické, pochvala a povzbudenie, heuristická metóda, práca s textom, metóda pozorovania, rozprávania, opisu činnosti, vysvetľovania, zážitkového učenia, praktickej činnosti.
ZDROJE	Didaktické učebné pomôcky, výtvarný materiál, obrázkové súbory, pracovné pomôcky, technický, odpadový prírodný materiál, CD magnetofón, hudobné nahrávky, melodický hudobný nástroj, predmety a veci okolo nás, detské hudobné nástroje, pracovné listy, detská literatúra, názorný materiál...Štátny vzdelávací program ISCED 0, Školský vzdelávací program, odborná literatúra, metodické listy
ORGANIZÁCIA ČINNOSTI	
ÚVOD	<ul style="list-style-type: none"> • oboznámenie s cieľom EA • motivácia – riadená imaginácia • hry a hrové činnosti • pohybové a relaxačné cvičenia
JADRO	<ul style="list-style-type: none"> • edukačné aktivity • vysvetlenie pravidiel postupov. R • práca, hra,
SPÄTNÁ VÄZBA	<ul style="list-style-type: none"> • analýza produktov • problémové otázky • rozhovor • diskusia
HODNOTENIE	Učiteľka hodnotí priebežne činnosť detí, prácu jednotlivcov, dvojíc i skupín. Vyhodnotenie úspešnosti edukačných aktivít.
POZNÁMKY	<ul style="list-style-type: none"> • pred začatím EA musia byť všetky pomôcky pripravené a usporiadané priamo pre aktivity daného dňa, • zabezpečiť dostatok materiálu, • zabezpečiť bezpečnosť pri práci

Využite rozprávky v predprimárnej edukácii.

Námety na edukačné aktivity – týždeň

Text rozprávky : O medovníkovom domčeku – príloha č. 2

METODICKÉ ODPORÚČANIA: Nie je dôležité striktné prevedenie deja, deťom sa prenecháva voľnosť v reprodukcii príbehu. Počas deja sa deti učia jednoduché riekanky.

ZÍSKANÉ KOMPETENCIE: Vyjadrovanie vlastných pocitov a pohnútok, rozvíjanie fantázie, predstavivosti, sebvýjadrenia. Zapamätanie si a voľné predvedenie počutého príbehu, sústredenie sa primerane dlhý čas na zámernú činnosť. (Dramatická výchova pomáha kultivovať a rozvíjať celú osobnosť dieťaťa, podporuje aktivitu detí. Dieťa prostredníctvom zážitku získava citové i racionálne poznatky. Deti spoznávajú, ako možno sprostredkovať poznanie rôznym spôsobom a preniknúť do jeho podstaty).

1. deň - Hry a hrové činnosti

Zdroje : obrázky, pastelky, špajdle, rozstrihané obrázky, farebný papier, krepový papier

Motivácia : „Milé deti, mám tu obrázky Janička a Marienky. Sú veľmi smutní. Skúsme ich rozveseliť tým, že ich vyfarbíme „Môžete poskladať puzzle a trhať kúsky papiera, ktoré využijeme v iný deň“.

1. omaľovaná - obrázky Janka a Marienky

2. skladanie rozstrihaného obrázka (puzzle)

3. trhanie farebného krepového papiera - rozvoj jemnej motoriky (kúsky použijeme v inej EA)

Zhodnotíme s deťmi prácu a obrázky vystavíme.

Pohybové a relaxačné cvičenie

Rušná časť : PH: na veveričky.

„Čarujem, čarujem ešte dnes, nech sa tu objaví čierny les. V lese rastú stromy, kríčky a v nich skáču veveričky.“

Všetky deti sa hneď premenia na veveričky a tie behajú po lese – triede. Naháňa ich medveď. V roli medveďa sa deti striedajú.

Hlavná časť – zdravotné cviky s medovníčkom - krúžok

Záverová časť: Drevo- „ kľakneme si na koleno a režeme drevo na poleno. Chrbátik si narovnáme , všetko drevo rozsekáme.“ Nasleduje relaxácia - sme unavení ...

Ranný kruh

Deti sedia v kruhu a ukazujem im knižku –leporelo „ O medovníkovom domčeku“ počas rozprávania si masírujú drobné svaly ruky pre posilnenie a uvoľnenie – cvičenie prstov s kamienkami.

Hádanka – „ pozrite sa do kúta triedy a tam je domček v lese. Kto pozná o čom bude rozprávka? Áno, budeme sa rozprávať o medovníkovom domčeku. Náš domček je však smutný a treba ho ozdobiť. Preto budeme celý týždeň pracovať , aby bol taký krásny ako z rozprávky.“

Edukačná aktivita – čítanie rozprávky

Výkonový štandard: Počúvať s porozumením a citovým zaangažovaním detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy.

Obsahový štandard: Detská, ľudová autorská poézia a próza

Edukačný cieľ: Počúvať s porozumením a citovým zaangažovaním detskú ľudovú rozprávku

Organizačná forma: riadená aktivita , hromadná – frontálna

Vzdelávacie oblasti: sociálno – emocionálna oblasť

Podoblasti: pohybová, jazyková, komunikatívna, informačná, umelecko expresívna

Komunikatívne kompetencie: komunikuje osvojené poznatky, prejavuje predčitateľskú gramotnosť

Učebné kompetencie: prejavuje radosť a spontánny záujem o spoznávanie nového

Informačné kompetencie : prejavujú radosť zo samostatne získaných informácií

Organizačná forma: skupinová, individuálna,

Didaktické pomôcky: maketa medovníkového domčeka v lese, obrázkový materiál medovníky, omaľovávky , papier, farbičky, cd prehrávač, rozprávkové leporelo, temperová farba, ...

Priebeh edukačnej aktivity:

1. Motivácia: básnička

2. Edukačná aktivita: čítanie ľudovej rozprávky: O medovníkovom domčeku

3. Výtvarné spracovanie medovníkov – vyzdobovanie domčeka
4. Pohybová hra – relaxácia

Motivácia:

„Dobré ráno kamaráti, knižky máme všetci radi.
Koľko je v nich tajomstiev, kto počúva, ten to vie.
Bývajú tam rozprávky i nádherné obrázky.
Teraz ticho budeme a do rozprávkovej ríše nazrieme.“

Edukačná aktivita: Prečítam deťom rozprávku – potom vyznačíme kamienkami cestu z kruhu až k domčeku. Jedno dieťa kladie kamienky jeden vedľa druhého až ku chalúpke, a druhé sleduje vyznačenú cestu kamaráta.

Výtvarná činnosť - zdobenie medovníkov bielou temperovou farbou.

Pomôcky: biela temperová farba, tvary medovníkov z tvrdého hnedého kartónu

Motivácia : Perníková chalúpka (František Hrubín- vlastný voľný preklad)

Odkiaľ ten náš holub letí? Letí z lesa milé deti.

Vrkú, vrkú, vrkú. Čo si videl holúbok?

Perníkovú chalúpku pri čiernom vrchu.

Videl si aj Marienku?

Videl. Videl som ju s Janíčkom, krmili sa perníčkom .

A keď z okna na záhradu vystrčila baba bradu, nebáli sa holúbok?

Nebáli. Zamkli chalúpku na cukrový kľúč a už boli fuč!

„Deti, dnes začneme vyzdobovať náš medovníkový domček.“ Malé deti si vyberú medovník a ozdobia ho bielymi razítkami (prstami namočenými v bielej farbe). Veľké deti si obkreslia maketu medovníka, vymalujú a vystrihnú ho. V čase práce veľkých detí, malé počúvajú detské piesne, prezerajú si knižky (napr. o zvieratkách...)

Záver : Prezrieme si všetky vyzdobené medovníky a pripevníme ich na strechu domčeka.

2. deň - Hry a hrové činnosti

Zdroje: omal'ovánka medovníkového domčeka, hríbová mozajka, natrhané kúsky krepového papiera (z predošlého dňa)

„Dobré ráno deti, dnes sa znova prenesieme do rozprávky o medovníkovom domčeku.“

1. omal'ovánka – medovníkový domček (malé deti) a skladačka domčeka (veľké deti)

2. z hríbkovej mozajky zostrojiť domček podľa vlastnej fantázie

3. krčiť krepové kúsky papiera z predošlého dňa a lepiť na maketu domčeka - výkres

Pohybové a relaxačné cvičenie.

Rušná časť : „Keď išiel Janičko za Marienkou lesom, bolo tam veľa zvieratiek. Tie boli poschovávané po lese. My si zacvičíme ako zvieratká“.

Chôdza – medveď

Beh – srnka

Lezenie – liška

Plazenie - had

Poskoky – zajac

Veľké skoky – veverička

Hlavná časť : Zdravotné cviky s medovníkom- krúžok

Záverečná časť: Drevo- „ kľakneme si na koleno a režeme drevo na poleno. Chrbátik si narovnáme , všetko drevo rozsekáme.“ Nasleduje relaxácia - sme unavení....

Ranný kruh

Deti sedia v kruhu a na zemi sú obrázky – výjavy z rozprávok .

Motivácia

„Dobré ráno kamaráti, knižky máme všetci radi.
Koľko je v nich tajomstiev, kto počúva, ten to vie.

Bývajú tam rozprávky i nádherné obrázky.

Teraz ticho budeme a do rozprávkovej ríše nazrieme.“

Deťom poviem hádanku a oni si vyberú obrázok ako odpoveď - rozprávkové obrázkové hádanky

Zdroje : Obrázkové hádanky

Edukačná aktivita: dramatizácia rozprávky

Výkonový štandard: vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami – dramatizáciou pocity a dojmy z rozprávky

Obsahový štandard: umelecké stvárnenie obsahu literárnych diel

Edukačný cieľ: voľná reprodukcia rozprávky

Organizačná forma: riadená aktivita , hromadná – frontálna

Vzdelávacie oblasti: sociálno- emocionálna

Podoblasti: pohybová, jazyková, komunikatívna, informačná, umelecko expresívna

Kompetencie : kognitívne, učebné, informačné, komunikačné, psychomotorické,

Didaktické pomôcky: maketa medovníkového domčeka, maňušky Janka, Marienky , ježibaby, stolička,

Priebeh edukačnej aktivity:

1. Motivácia: prerozprávanie rozprávky
2. Edukačná aktivita: dramatizácia rozprávky
3. Výtvarné spracovanie medovníkov – vyzdobovanie domčeka
4. Pohybová hra – relaxácia

Motivácia:

„Deti teraz si z vás vyberiem Janička. Janko vylezie na stoličku a rozhliadne sa či niekde neuvidí svetielko“ „ teraz sa posadte a počúvajte, kam sa deti (Janko s Marienkou) dostali, keď išli za svetielkom.“

Edukačná aktivita: Dieťa sčasti rozpráva čo vidí a kam sa poberie... pokračuje učiteľka - dramatizuje rozprávku s maňuškami.

Vyzve deti na vlastné stvárnenie (dramatizáciu) rozprávky.

Záver: učiteľka vyhodnotí aktivitu detí. Za odmenu si zoberú papierový medovník, vymaľujú ho podľa vlastnej fantázie a pripevnia na domček v triede.

3.deň - Hry a hrové činnosti.

Zdroje: farbičky, obrázky, makety, medovníkový domček – skladačka, špajdle, lep

„Dobré ráno deti. Dnes som si pre vás pripravila obrázky z rozprávky, ktoré už možno poznáte. Môžete si ich vyfarbiť. Podľa predlohy si môžete poskladať medovníkový domček. Kto bude chcieť môže si urobiť Janka a Marienku ako maňušku na špajdli.

1. vyfarbiť obrázky z rozprávky O medovníkovom domčeku
2. skladačka podľa predlohy
3. tvorba makiet na špajdli

Pohybové a relaxačné cvičenie

Rušná časť : Výskok s odrazom na zavesený medovníček – Jenko a Marienka sa chcú dostať k medovníčku

Hlavná časť : Zdravotné cviky s medovníkom - krúžok

Záverová časť: Drevo - „ klakneme si na koleno a režeme drevo na poleno. Chrbátik si narovnáme , všetko drevo rozsekáme.“ Nasleduje relaxácia - sme unavení ...

Ranný kruh

Deti sedia v kruhu. Učiteľka sa im prihovorie: „deti, pohodlne sa usadíme a kto si zapamätal, kde sme včera skončili? A teraz už počúvajte.“ Otvorili sa dvere a v nich sa objavila ježibaba. Zavrela deti do chalúčky, kde ich chcela vykrmieť, potom upiecť a zjesť. Keď deti vykrmila, tak vzala lopatu a chcela ich dať do pece. Deti však preffkano vraveli: „ale my nevieme ako sa na lopate sedí“ na to baba odpovedala: „ja vám to milé deti ukážem“. Janko s Marienkou chytili lopatu a ježibabu vhodili do pece. Potom sa chytili za ruky a spolu bežali von z lesa...to bolo radosti, že si aj zaspievali pesničku.

Edukačná aktivita: nácvik piesne: „ už je baba v peci“

Zdroje: klavír, obrázky, Orfové nástroje

Organizácia - príprava názorných pomôcok, obrázkov, hudobných nástrojov a didaktickej techniky, vyvetranie triedy...

Motivácia: „Deti, dnes se naučíme pieseň , ktorú si Janko s Marienkou spievali keď ježibabe prešli cez rozum a hodili ju do pece“...

Prípravné cvičenia dychové, hlasové, artikulačné, rytmické, intonačné...

Zaspievam celú pieseň deťom s klavírnym doprovodom

Práca s textom: Prečítam deťom pieseň v podobe básne (intonácia hlasu, správna výslovnosť interpunkčné znamienka). Čítam tak, aby deti pochopili obsah textu- prípadne vysvetlím. Rytmicky deklarujem v rytme , bez melodického prednesu – hra na telo (tleskanie, plieskanie, dupanie, luskanie)

Melodický nácvik piesne : Pieseň učím po frázach, deti opakujú. Potom frázy spájame. Najprv spievame s nástrojom a potom bez nástroja.

Na záver deti budú hrať na Orfových nástrojoch a pieseň si zopakujeme.

Priebežne hodnotím, hľadám spätnú väzbu a na záver vyhodnotím aktívne deti.

Pracovný list – dieťa vyznačí správnu cestu k domčeku – v lese blúdili...

4.deň - Hry a hrové činnosti

Zdroje: drevenná stavebnica, farbičky, obrázky, puzzle

„Deti, ktoré postavy vystupovali v rozprávke ktorú si tieto dni čítame? Po odpovedi detí im učiteľka ponúkne obrázky osôb a zvierat na vymal'ovávanie. Môžu si skladať puzzle s témou rozprávky, alebo stavať komín zo stavebnice.

1. omaľ'ovánka Ježibaby

2. stavanie z drevenných kociek

3. skladače puzzle

Pohybové a relaxačné cvičenia

Rušná časť: „na veveričky a medved'a“

Zdravotné cviky s medovníkom – krúžkom

Záverčná časť: Drevo- „ kl'akneme si na koleno a režeme drevo na poleno. Chrbátik si narovnáme , všetko drevo rozsekáme.“ Nasleduje relaxácia - sme unavení....

Ranný kruh

Deti sedia v kruhu a pripravené je vedierko s koráčkami a šnúrkami na navliekanie .

Motivácia

„Dobré ráno kamaráti, knižky máme všetci radi.

Koľko je v nich tajomstiev, kto počúva, ten to vie.

Bývajú tam rozprávky i nádherné obrázky.

Teraz ticho budeme a do rozprávkovej ríše nazrieme.“

„Deti, celý týždeň sme prežili v rozprávke. Janko s Marienkou sa už vrátili šťastne domov za mamičkou a oteckom. To bolo radosti pri spoločnom stretnutí. Nám z tejto rozprávky zostane medovníkový domček, ktorý si ešte aj dnes dozdobíme koráčkami.“

Každé dieťa si vyberie šnúрку a korálky a navlieka. Navlečenými korálkami ozdobíme domček. Ostatné korálky zostávajú v košíku.

Edukačná aktivita: Hudobno pohybová hra: „ zbierajme jahody“

Zdroje: hudobný nástroj, košík s korálkami, PL,

Spev piesne – „ Ide sa do lesa“ - pohybové stvárnenie tejto piesne a zbieranie jahôd

Motivácia

„Deti, my sa dnes naučíme tanček k piesni, ktorú si spievali Janko a Marienka, keď sa vybrali do lesa na jahody.“ Učiteľka zahrá na hudobnom nástroji pieseň. Deti si ju vypočujú a spoločne zaspievajú. Potom učiteľka predvedie pohyby k tejto piesni. Deti pohybové stvárnenie opakujú po učiteľke . „ako som tancovala, nôžka sa mi zvrtila a vysypali sa mi všetky jahody (korálky) na zem. Nájdi si každý kamaráta a pomôžte mi jahody pozbierať“.

Záver: ako odmenu si deti vyberú PL – hľadanie cestičky a vypracujú ho..

5.deň - Hry a hrové činnosti

Zdroje: farbičky, obrázky, farebné cesto, podložky, špajdle, makety

„Milé deti, dnes so zopakujeme a precvičíme všetko, čo sme sa tento týždeň naučili. Môžete si vybrať z niekoľkých činností: vymal'ovať obrázok Janka a Marienky, skladanie medovníkového domčeka, vymal'ovanie medovníka, odtrhávať kúsky farebného cesta a lepiť na medovníček“.

1. omaľ'ovánky a obrázky z rozprávky, lepiť na špajdle,

2. medovníčky z cesta

3. skladanie makety medovníkového domčeka.

Ranný kruh

Deti sedia v kruhu, kde je položená rozprávková knižka, maňušky, vyzdobený medovníkový domček .... učiteľka spoločne s deťmi rozpráva rozprávku o medovníkovom domčeku a spoločne ju dramatizujú .

Edukačná aktivita: Čo zažili Janko a Marienka v rozprávke

Rušná časť: „ jahodová“

Deti rozdelíme na dve družstvá – 1. Janičkov a 2.Marienok. Každé družstvo má svoje ohraničené územie lanom a v ňom dostane k dispozícii koš jahôd (papierové gule). Na povel učiteľky začnú deti prehadzovať jahody k súperovi. Na dohovorený signál deti prestanú hádzať. Každé družstvo si spočíta jahody na svojom území. Vyhráva to družstvo , ktoré má menej jahôd.

Zdravotné cviky s medovníkom - krúžkom

Hlavná časť: Prekážková dráha – cesta lesom

Motivácia: „Deti, pôjdeme lesom ako Janko a Marienka a budeme dávať pozor, aby sme nezakopli o kmeň, preskočíme kameň, cez mláku prejdeme po mostíku, podlezeme krovie

1. prechod po lavičke po štyroch

2. preliezanie strachovým vrecom

3. skoky znožmo – rebrík

4. prekračovanie prekážok

5. chôdza po lane

Cvičenie je frontálne za sebou.

Záverová časť: Drevo- „ kl'akneme si na koleno a režeme drevo na poleno. Chrbátik si narovnáme , všetko drevo rozsekáme.“ Nasleduje relaxácia - sme unavení....

Základným cieľom edukačných aktivít je uvedomovanie si do akej miery deti počúvajú s porozumením a citovým zaangažovaním detskú rozprávku. Zároveň môžeme posúdiť jej vplyv na využitie poézie a prózy v predprimárnom vzdelávaní. Aktivity vedú k uvedomovaniu si vzťahov príbehu ako slovesného umenia s realitou bežných dní, s možnosťou meniť dej rozprávkového príbehu. S novými rozprávkovými príbehmi môžeme pracovať ďalej. Metódy heuristického charakteru aktivizujú deti pri riešení problémových situácií (deti sa dostávajú nad úroveň viet textu, kde môžu hľadať súvislosti medzi jednotlivými myšlienkami). Táto skutočnosť posunie deti v poznání, že text rozprávky sa dá prerozprávať aj svojimi slovami, čo vedie čitateľa k zamysleniu sa nad obsahom literárneho diela, a tak rozvíjať u detí pozitívny vzťah ku knihe a k rozprávke (v tomto prípade ľudovej). Zároveň sa rozvíja aktívna i pasívna slovná zásoba detí a aj porozumenie metafore v slovesnom diele môže výrazne uľahčiť komunikáciu detí predškolského veku.

ZÁVER

Materská škola je prvým článkom vzdelávacieho reťazca. Vytvára vhodné podmienky pre výchovu a vzdelávanie detí predškolského veku. Poskytuje im dostatok zdrojov a inšpirácií k rozvoju osobnostných i sociálnych schopností.

Navrhnuté edukačné aktivity v tejto práci nie sú návodom, ale skôr podnetom na tvorivé spracovanie učiteľom. Ponúkané aktivity môže zaradiť tak, že uspokojí potreby detí a súčasne zabezpečia efektivitu výučby. Hra, zážitkové učenie a iné metódy a formy použité v týchto edukačných aktivitách, prinášajú deťom zážitok a skúsenosti a môžu byť silnou motiváciou pre rôzne činnosti.

Cieľom OPS bolo odporučiť edukačné aktivity realizované v heterogénnej skupine detí predškolského veku, a ukázať, že hra ako učenie je vhodná cesta pri vzdelávaní týchto detí. Hra dáva príležitosť nadviazať na osobné prežívanie, uplatniť skúsenosti a záujmy, vyjadriť vlastnú predstavu o svete i osobitý vzťah k nemu. Vhodnou motiváciou, kladnými príkladmi, vytváraním priateľských a kamarátskych vzťahov sa podarí vytvoriť základy kladných postojov a návykov detí na celý život.

V teoretickej časti práce sme sa zaoberali pohľadom na základné žánre detskej literatúry (poézie a prózy) v predprimárnom vzdelávaní, a aplikačnej časti sme ponúkli edukačné aktivity na rozprávkový motív.

Námety v tejto práci môžu slúžiť pre učiteľov predprimárneho vzdelávania, pre vychovávateľov i ako pomôcka pri vytváraní vlastného portfólia. Môžu poslúžiť aj ako východisko pri tvorbe vlastných edukačných aktivít začínajúcim učiteľom, alebo aj študentom predškolskej a elementárnej pedagogiky, pripravujúcich sa na pedagogickú prax.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. BRINDZA, J. 1996. Sociálna komunikácia. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 1996. 72 s. ISBN 80-88825-95-4
2. BULATOV, M.A., 1982. Pampúšik. BRATISLAVA: Mladé letá, 1982. 12 s.
3. CEJPEJKOVÁ, J. Pedagogika predškolského veku. Zvolen: Bratia Sabovci, 2001. 104 s. ISBN 80-8055-491-9
4. GAVORA, P. 2003. Učiteľ a žiaci v komunikácii. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003. 200 s. ISBN 80-223-1716-0
5. GUZIOVÁ, K. Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách. Trenčín: Ludoprint, 1999. 208 s. ISBN 80-967721-1-2
6. HARTLEY, M. 2004. Řeč těla v praxi. Praha: Portál, 2004. 104 s. ISBN 80-7178-844-9
7. HORECKÁ, M. 2008. Hry s řečou. Brno: Computer Press, 2008. 62 s. ISBN 978-80-251-1805-4
8. KNAPÍKOVÁ, Z., KOSTRUB, D., MIŇOVÁ, M. 2002. Aktivizujúce metódy a formy v práci učiteľky materskej školy. Prešov: Rokus, 2002. 39 s. ISBN 80-89055-18-4
9. KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. (eds.). 2001. Predškolská a elementárna pedagogika. Praha: Portál, 2001. 456 s. ISBN 80-7178-585-7
10. KOSOVÁ, B., 1997. Vybrané kapitoly z porovnávacej pedagogiky a alternatívne pedagogické koncepcie. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 1996. 114 s. ISBN 80-88825-34-2
11. KOSOVÁ, B., 2000. Rozvoj osobnosti žiaka. Prešov: Rokus, 2000. 121 s. ISBN 80-968452-2-5
12. KRIVOHĽAVÝ, J. 2004. Pozitívni psychologie. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-835-X
13. MACHKOVÁ, E. 1980. Dramatická hra ako prostriedok výchovy dieťaťa. Ostrava: Krajské kultúrne stredisko, 1980. 53 s. ISBN
14. NAKONEČNÝ, M. 2004. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 2004. 270 s. ISBN 80-200-0592-7
15. PRUCHA, J. 2001. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. Praha: Portál, 2001. 144 s. ISBN 80-7178-584-9
16. RÁZUSOVÁ-MARTÁKOVÁ, M. 1979. O medovníkovom domčeku. Bratislava: Mladé letá, 1979
17. VYBÍRAL, Z. 2000. Psychologie lidské komunikace. Praha: Portál, 2000. 204 s. ISBN 80-7178-291-2
18. ZELINA, M. 2000. Alternatívne školstvo. Bratislava: Iris, 2000. 255 s. ISBN 80-88778-98-0

Internetové zdroje

19. http://www.detskysvet.estranky.cz/clanky/rozpravky_-basnicky_-pesnicky_)
20. www.najlepsiepredeti.sk
21. www.pekarikova.szm.com/data/pampusik.html
22. <http://rozpravky.dannax.sk/rozpravka/medovnikovy-domcek/>

ZOZNAM PRÍLOH :

PRÍLOHA 1 – text rozprávky: O pampúšikovi

PRÍLOHA 2 – text rozprávky: O medovníkovom domčeku

Text rozprávky

O PAMPÚŠIKOVI - A. Dudek

V jednej malej chalúpke, až na kraji lesa,
kde sa sype z neba piesok a kde ryba lieta,
žije starček so starenkou- biely holub s holubienkou.
Deduško má sladké rád, pampúchy si rozkázal.
Starenka však spl'asne ruky:
-Nemám ani zrnko múky, z čoho cesto zamiesim!?
-Povymetaj police, nazri aj do truhlice!
Babka dlho vymetala, a hľa, už je kôpka malá.
-Múčka k múke, - spieva babka,
miesi cesto, ťapká, val'ká.
V rajnici masť praská, pení, už je pampúch usmažený.
Na oblok ho babka milá, nech vychladne, položila.
Pampúch dumá, hlavou krúti, chce do sveta, medzi ľuďmi.
Šmyk sa rýchlo do dvora, spoza plotu zavolá:

„Ja som pampúch veselý
na mastičke smažený,
na obloku chladený,
od babky som utiekol,
od dedka som utiekol...“

Na čistinke stretne zajka.
„Kamže, kamže, pampúšik? Rozvoniavaš do diaľky.
Postoj chvíľu, dobehnem ťa, ľúbim sladké raňajky!“

„Aj tak ma nezješ! Hľa, ako viem spievať.
-Ja som pampúch veselý
na mastičke smažený,
na obloku chladený,
od babky som utiekol,
od dedka som utiekol,
aj tebe, ušiačik, utečiem...“

Na okraji lesa stretol vlka siváňa.
„Kam utekáš, pampúšik? Nože, postoj chvíľu,
nejedol som od rána a ty pekne rozváňáš...“

„Aj tak ma nezješ, hľa, ako viem pekne spievať:
-Ja som pampúch veselý
na mastičke smažený,
na obloku chladený,
od babky som utiekol,
od dedka som utiekol,
zajkovi som utiekol,

a tebe, vlčko, ujdem tiež!“

Gúľa sa pampúšik lesom, postretne medveďa.
Maco ho chce zhltnúť hneď, ved' je sladký ako med.
No pampúšik sa mu nedá, smelo spustí na medveďa:

„Ja som pampúch veselý
na mastičke smažený,
na obloku chladený,
od babky som utiekol,
od dedka som utiekol,
zajkovi som utiekol,
vlčkovi som utiekol,
a tebe, maco, ujdem tiež!“

Veselo si pampúch píska, spoza kríka striehne líška.
Pampúch očkom na líšku a už spieva pesničku:

„Ja som pampúch veselý
na mastičke smažený,
na obloku chladený,
od babky a dedka som utiekol,
so zajkom, vlčkom a macom som vypiekol
a tebe, líška, utečiem tiež...!“

Líška padá od hladu, nemá dobrú náladu.
„Už som hluchá, prosím vás, zaspievajte ešte raz,
tuhľa, rovno do ucha...“

„Ja som pampúch veselý
na mastičke smažený,
na obloku chladený,
od babky a dedka som utiekol,
so zajkom, vlčkom a macom som vypiekol
a tebe, líška, utečiem tiež...!“

A tu líška: -Ham! Už je pampúch tam!

Babka, dedko nariekajú, čo si oni počat' majú?
Kam sa stratil, nevie nik, lekvárový pampúšik.
Do sveta sa vybral sám, voči toľkým nástrahám!
Starký ide záraňa, prosiť pána mlynára.
„Odsyp, mlynár, za hrst' múky.“
Mlynár dobré srdce mal, plné vrece nasypal.
A starenka milá, cesto znovu zamiesila.

O MEDOVNÍKOVOM DOMČEKU - ľudová rozprávka

<http://rozpravky.dannax.sk/rozpravka/medovnikovy-domcek/>

Kde bolo, tam bolo, boli raz dve deti. Boli to braček a sestrička. Braček sa volal Janko, sestrička Marienka. Mali sa veľmi radi a vždy chodili spolu. Bývali na kraji hory u dobrej mamky. Raz Janíčko povie dobrej mamke: "Mamička-mamička, pust'te nás na jahody!"

"Ale nie, synček!" odpovie mamka. "Hora je veľiká. Zašli by ste hlbšie, zatárate sa mi. Akože vás v takej hore nájdem?" "Nebojte sa, mamka!" vraví Janko. "Budeme sa len krajíčka držať!" Nedali deti pokoja. Na veľa prosenia ich mamka pustila. Vzali krčiaztek a šli.

Oberajú deti jahody, oberajú. Tri do úst - jedna do krčiazka. Najprv sa držia len krajíčka. Ale čím ďalej od neho, tým sú jahody chutnejšie. Tu červená ako krv - tam veľká ako bombolec! Behajú, výskajú. Hora sa ozýva. Už sú v nej hlboko - a ani nevedia. Naoberali krčiaztek dovrchu a chcú sa vrátiť. Hľadajú chodníček - chodníčka niet! Volajú deti, nariekajú, majú strach. Hora je hustá a tmavá. Ach, prečo nedali lepší pozor? Kde je ich domček? Kde mamička?

Pomaly sa zvečerieva. Deti idú, idú - necítia si nožičiek. Naveľa sa dostali na polianku. Pomaly vyšli hviezdy - prišla noc. Na druhom konci polianky zbadajú svetlo. Ej, ale sa potešili! Hneď bolo po únave! Rozbehli sa za svetlom. Naraz len stojí pred nimi maličký domčúrik. Na nebo vyšiel mesiac a pekne ho ožiaril.

Je ticho. Deti nevedia, čo spraviť. "Zaklop na oblôčik!" pošepne Janko sestričke.

"Ja sa bojím," odpovie sestrička šeptom. "Ktovie, či tam zlí ľudia nebývajú. Sadnime si radšej sem na podstienku. Tu prenocujeme a ráno pôjdeme domov."

Deti sa uvelebili na podstienke. Boli hladné a triasli sa zimou.

"Marienka!" šepne Janko, "ja som ti strašne hladný!" "Aj ja!" odpovie Marienka tíško. "Už by som vari aj túto stenu hrýzla!" A čo vraví, to i spraví. Odlúpi kus steny - dá do úst. Ťaj, to je dobrota! Nože, Janko, okús! Hryzká Janko, hryzká Marienka. Je to dobré ako chlieb, sladké ako medovník. A tak oni lúpali stenu, lúpali - až odrazu: chrруп! Prelúpali dieru do izby. Z jednej strany múru deti, z druhej - akási stará tetka. Deti sa trasú od strachu, tetka sa usmieva: "Á, vitajte, detičky!" povie im sladko. "Už vás dlho počúvam, dlho tu čakám. No, pod'te dnu!" I chytí deti za rúčky a jedno za druhým vtiahne do izby. Joj, či sa len deti báli! "My chceme k mamke!" rozplačú sa. "Pôjdete, cipky, pôjdete!" chlácholí ich stará. "Ale kdeže teraz? Je noc, do rána ostanete u mňa." I predložila ona deťom večeru, postlala v bielej postielke. Deti sa utíšili a pomaly sa prestali báť.

Hej, lenže to nebola dobrá tetka! V ústach mala med, ale v srdci jed. Bola to zlá ježibaba a tento medovníkový domček čarami postavila. Ako lapajú rybky na udicu, tak ona lapala na medovník zatúlané deti. A teraz, keď ich mala v domčeku, povedala si: "Najprv zjem chlapčeka, potom i dievčatko. Kým sa chlapec vykrmi, dievča mi bude slúžiť."

A naozaj. Ráno, len čo svitlo, drme ježibaba Marienku za plece a kričí: "Daromnica, hore sa! Poriad' izbu, zameť dvor!" A chlapčekovi sladko: "Vstankaj, chlapček, pôjdeš so mnou!" Nebožiatka deti povstávali. Marienka sa musela pustiť do riadenia, Janko šiel za ježibabou. Od toho dňa musela Marienka všetko robiť a Janko sedel v krmníku. Ježibaba Jankovi vyvárila, vypekala. Marienka mu to nosila, a kým Janko jedol, rozprávala mu o ježibabe. Tak Janko vedel o všetkom, čo sa v domčeku robí.

Raz Marienka prišla veľmi smutná: "Ej, braček, je zle-nedobre! Tá striga mi povedala, že ťa kŕmi na pečienku. Dnes príde pozrieť, či priberáš. Ale keď ti povie, aby si ukázal prst,

vystrč ty vždy tento košťalik!" A Marienka podala bračekovi košťalik, ktorý si on hneď schoval. Onedlho príde ježibaba ku chlieviku.

"Janko, ukáž prst cez škáru!" povie sladkým hlasom. No Janko už vedel, čo je. Namiesto prsta prepchal cez škáru košťalik. Ohmatkáva ježibaba košťalik, krúti hlavou. Ba vytiahne z vrecka aj akýsi žabikláč a pidliká ním košťal', pidliká. "Ťaj, aký si chudý!" vraví nespokojne. "To ťa musím ešte pokrímiť! Zajtra ťa sestrička trocha povoziká po slniečku. Keď sa prevetráš, bude ti lepšie troviť." A baba nič nezbadala, lebo bola veľmi nedovidná. Na druhý deň, ako ježibaba rozkázala, tak Marienka vykonala. Prišla s táčkami, usadila do nich Janka a vozíkala ho po dvore.

Takto to šlo niekoľko dní. Ježibaba vždy chodila ku chlieviku a Janko vždy ukazoval košťalik. Lenže blížil sa voľáky strigônsky sviatok, a ježibabe zachcelo sa hostiny. Už nedbala, že má Janko prštek ako trň. Včasráno rozkázala Marienke:

"Nanos dreva, rozkúrim pec! Dnes bude Jankovi treba horúca postieľka. Rúčky chrum, nožky chrum, kožtička červená!" a ježibaba tancovala od radosti.

No Marienka už vedela, čo sa chystá, a bola smutná. Len čo mohla, vykradla sa ku chlieviku, zabúchala na dosku: "Janíček-braček, zle je! Drevo v peci horí, striga hody strojí. Nože pozor daj! V ničom strigu neslúchaj!"

Predobedom ježibaba už nedala Janka voziť sestričke. Vypustila ho sama z chlieva a za ruku ho viedla pred pec. Z pece šla horúčava. Pred ňou stáli táčky. Ale táčky boli železné.

"Hop, to je už nie dobre!" pomyslel si Janko. A tu mu len ježibaba povie: "Dieťa moje, sadni si na táčky!" No Janko už dával pozor. Urobil sa nevedomý. Díval sa na táčky a povedal: "A keď ja neviem, ako! Ukážte mi vy, tetuška!"

A tu si chytrá ježibaba sadne, rozkladá sukne a sprostému chlapčekovi ukazuje: takto a takto!... No len čo sa ježibaba dobre usadila, pochyť Janko táčky a zvolá: "Tiskaj, sestrička!" a tu obaja milú ježibabu šups do rozpálenej pece! Juj, začala ježibaba vrieskať! Hrní sa von, ale deti vzali z kúta metlu a do nej! No a to bolo ich šťastie! Lebo metla mala tú moc, že z jej prútikov sa porobili dlhé ihly, ktoré z pece nikoho von nepustili. Nadávala ježibaba, všetko zlé sľubovala, ale čože! Kde sa vrhla, všade sa len hrozne popálila. Hrabala sa z pece i ponad pahrebu, ale chytili sa sukne na nej a začala celá horieť. Tak ona horela, horela - až zhorela celkom na uhol'.

A hľa, div divúci! Medovníkový domček odrazu zmizol, akoby ho dľaňou zotrel! Polianka stála tu holá a na nej dve deti. A slniečko svieti rovno na chodníček, čo sa tu prepletá pomedzi stromy. "Ááá!" zvolá Marienka prekvapene. "Kde sa tu vzal tento chodníček?! Koľko som sa ho ja márne nahl'adala!"

Nuž ale ako ho aj mohla vidieť, keď to všetko ježibaba čarami tak zamotala! Upekla sa ježibaba - stratili sa i jej čary. Detičky si poskočili a pustili sa chodníkom. Išli, išli - a po veselom putovaní vrátili sa pekne domov. Ej, bolo to za stretnutie! Mamička ich ešte vždy oplakávala - a tu naraz len keď jej prikvitnú! Objímala ich, bozkávala a plakala už od radosti. Za neposluš by si boli zaslúžili trest - ale kto by na takú vec myslel v toľkom šťastí? I detičky boli šťastné. Od radosti, že sú doma, uviazali mačke na chvost zvonec, naháňali ju sem i tam, zvonček zvonil bomibam - a už je tej rozprávočke koniec!